

वर्षाह् f. Frosch (in der Regenzeit rufend) VS. 24, 38.

वर्षाह् f. = वर्षाभू Boerhavia procumbens TS. 2, 4, 10, 3.

वर्षिक in Ableitungen von auf वर्ष (वर्षा) auslautenden Zusammensetzungen: द्वादश° zwölfjährig Âcv. Ça. 12, 5, 13. fgg. — Vgl. त्रै°, द्वै°, पौर्व° und वार्षिक.

वर्षितरु nom. ag. von वर्ष Nir. 4, 8. 7, 23.

वर्षिता (von वर्षिन्) f. das Regnen, Spenden: समयवर्षितया कृतकर्मणाम् Ragh. 9, 3. कङ्कणा° Râga-Tar. 6, 161.

वर्षिन् adj. 1) (von वर्ष) regnend, als Regen entlassend, ausschüttend, spendend: काम° nach Belieben regnend Gobh. 3, 2, 19. निकाम° VARAH. BRH. S. 8, 32. पयर्तु° MBH. 1, 4338. समय° 5, 2357. काल° Spr. 3997. सम्यग्वर्षिन् MBH. 4, 931. अमीष्ट° Spr. 1915. चित्र° HARIV. 11145. विचित्र° VARAH. BRH. S. 5, 74. गिर्युपरि (v. l. गिर्युदधि°) Spr. 1183. वहुवारि° R. 2, 3. सीकर° HARIV. 3802. धाराङ्कुश° VARAH. BRH. S. 32, 21. प्रभूतहिम् Râga-Tar. 1, 179. करकासार° 239. शोषित° 4, 278. मांसशोषित° R. 3, 29, 7. पुष्प° Bhâg. P. 8, 8, 27. 10, 11, 43. पूय° 3, 17, 13. शर्करा° ÇĀṆKH. GRHJ. 6, 1. शर्कर° MBH. 4, 1288. 16, 2. शिला° (पर्वत) Ragh. 4, 40. झङ्गार° (उत्तका) MBH. 16, 3. HARIV. 4260. पीयूष° Râga-Tar. 3, 411. Bhâg. P. 4, 30, 14. PAÑKAR. 3, 14, 34. प्रस्रवेत्पीड° (पूतना) HARIV. 3426. निर्यास° (वृत्) R. 2, 96, 11. मरु° (करिन्) MBH. 8, 652. बाण° Ragh. 12, 50. MBH. 7, 4382. KATHAS. 48, 80. MĀRK. P. 114, 15. सौमन्यामृत° Râga-Tar. 2, 40. दर्शनामृत° KATHAS. 25, 265. प्रेमरसासार° (चतुस्) 11, 49. प्रेम° (चतुस्) 39, 81. Verz. d. Oxf. H. 132, a, 2. दुःख° KATHAS. 21, 79. स्वर्ण° Gold spendend Râga-Tar. 6, 301. अपात्र° Unwürdigen spendend Spr. 1919. अस्थान° DAÇAK. 102, 15. वर्षिणी वर्षमात्रेण शात्तशोका बभूव सा so v. a. Thränen vergiessend. — 2) (von वर्ष Regen) in सांमवर्षिन् mit einem Steinregen verbunden Bhâg. P. 4, 10, 25. — 3) (von वर्ष Jahr): षष्टि° sechzigjährig MBH. 1, 5885. दश° शत° 13, 394.

वर्षिर्मन् m. = वर्षम्. वरिमा प्रथिमा, वर्षिमा द्वाधिमा Weite Breite, Höhe Länge VS. 18, 4.

वर्षिष्ठ adj. superl. der höchste, oberste; der längste, grösste (Gegens. अणिष्ठ, क्रधिष्ठ, क्रसीयम्); von Personen RV. 1, 37, 6. AIR. Br. 6, 3. Agni ist वर्षिष्ठः त्रितीनाम् RV. 5, 7, 1. अष्टे वर्षिष्ठे देवते ÇAT. Br. 11, 5, 4, 3. वर्षिष्ठः समानानाम् TBR. 2, 7, 11, 2. वर्षिष्ठं ध्यामिषोपरि RV. 4, 31, 15. मूर्धन् 6, 43, 31. सानेवि 9, 31, 5. नाके VS. 1, 22 (वर्षिष्ठे अथि नाके nach P. 6, 1, 118 zu schreiben). 30, 12. यो वर्षिष्ठेभिर्भानुभिर्नतति ध्याम् RV. 10, 3, 5. Berg AV. 4, 9, 8. तनू VS. 5, 8. इषा RV. 1, 88, 1. 6, 47, 9. सुवीर्य 3, 13, 7. 16, 3. रपि 1, 8, 1. रत्न 3, 26, 8. तत्र 5, 67, 1. अयस् 8, 46, 24. द्यौत्वा 66, 9. धामन् 9, 67, 26. ऋत 3, 58, 2. अस्मे वर्षिष्ठा कृणुहि ज्येष्ठा नृणांनि 4, 22, 9. व°, क्रसीयम् TS. 6, 6, 4, 2. ÇAT. Br. 3, 7, 2, 7. 6, 2, 1, 19. Pfosten 3, 5, 1. KĀTH. 25, 10. शिष्ट ÇAT. Br. 11, 1, 1, 31. 5, 2, 2. Metrum u. s. w. 8, 2, 4, 19. 13, 6, 1, 9. ÇĀṆKH. Ça. 16, 24, 10. RV. PRĀT. 17, 22. शतमल्लिर्वनस्पतीनां वर्षिष्ठे (adv.) वर्धते wächst am höchsten ÇAT. Br. 13, 2, 7, 4. वन ein sehr grosser Wald Bhâg. P. 10, 20, 25. Nach P. 6, 4, 157 und Vop. 7, 56 ist वर्षिष्ठ der superl. und वर्षियस् der compar. zu वृद्ध. Zu diesen beiden adj. ist वर्षम् als nom. abstr. des nicht vorhandenen pos. zu stellen und zu vergleichen das slavische *глаголю* *caumen*.

वर्षिष्ठतत्र adj. Oberherr: Mitra-Varuṇa RV. 8, 90, 1.

वर्षिका f. ein best. Metrum Ind. St. 8, 107. 111. 113.

वर्षीणि (von वर्ष) adj. nach einem Zahlworte so v. a. — jährig P. 5, 1, 86. fgg. — Vgl. द्वि°.

वर्षीयि (wie eben) adj. desgl.: त्रि° dreijährig MBH. 13, 4467. दश° PAÑKAR. 1, 3, 9. — Vgl. पञ्च°.

वर्षीयिम् adj. compar. der höhere, obere; der längere, grössere: वयस् RV. 6, 44, 9. Haar AV. 6, 136, 2. प्राण 9, 6, 19. 15, 11, 5. पञ्च VS. 6, 11. कृत्वाय च वामनाय वृत्ते च वर्षीयिसे VS. 16, 30. 23, 47. इन्द्रः पृथिव्यै वर्षीयान् 48. वर्षीयान्धम इध्माइवति TBR. 1, 6, 8, 6. 3, 2, 9, 11. प्रेष AIR. Br. 3, 9. इन्द्रस् 4, 24. वर्यं पुरस्ताद्वर्षीयः पश्चाद्वर्षीयः TS. 2, 6, 1, 5. 4, 3, 5, 3, 1, 5. ÇAT. Br. 6, 5, 2, 9. 8, 6, 2, 12. 7, 2, 17. दंष्ट्राः 11, 4, 1, 5. 12, 2, 4, 3. KĀTH. 17. मही so v. a. blühend Bhâg. P. 10, 20, 7. अनुग्रहं mächtig, gross 3, 9, 34 (वर्षीयान् वृद्धतरः अत्यधिकः Comm.). Nach P. 6, 4, 157 und Vop. 7, 56 compar. zu वृद्ध; nach AK. 2, 6, 1, 43 und H. 340 bejahrt, in welcher Bed. das Wort PRAB. 16, 4 und DAÇAK. 92, 16 gebraucht wird. Vgl. वर्षिष्ठ und वर्षम्.

वर्षु adj. nach MANU. lang oder regnentspross; ein Grashalm wird angeredet: वर्षो वर्षीयसि पृष्टे पृष्टपतिं धाः VS. 6, 11. Dagegen liest TS. 1, 3, 9, 2 und KĀTH. 3, 6 वर्षीयो व°. Wer kein Verderbniss des Textes zugeben will, der kann annehmen, वर्षु sei ein zu वर्षिष्ठ und वर्षीयिम् gebildeter Positiv.

वर्षुक (von वर्ष) 1) adj. (f. घ्रा) regnerisch, regenreich P. 3, 2, 154. Vop. 26, 146. वर्षुकः पृष्टेभ्यो भवति TS. 5, 4, 1, 4. 6, 2, 4. TBR. 3, 3, 1, 2. ÇAT. Br. 7, 5, 2, 37. अयद् Wolke AK. 3, 4, 1, 112. H. an. 4, 143. MED. d. 51. HALÂJ. 5, 40. द्यौर्वर्षुका BHAT. 2, 37. अ° TS. 5, 4, 1, 4. ÇAT. Br. 12, 1, 1, 3. regnend so v. a. regnen lassend; s. रत्न°. — 2) m. N. pr. eines Mannes, pl. seine Nachkommen gaṇa पस्कादि zu P. 2, 4, 63.

वर्षेज् adj. = वर्षज् P. 6, 3, 16.

वर्षेश m. Jahresregent Ind. St. 2, 256. Verz. d. B. H. No. 868. 881. — Vgl. वर्षाधिप.

वर्षोपल m. Hagel AK. 1, 1, 2, 13. H. an. 2, 399. MED. r. 12. VARAH. BRH. S. 81, 24.

वर्षोघ m. Regenstrom, Platzregen Spr. 3156.

वर्षेर् (von वर्ष) nom. ag. Regner: जज्ञि वीजं वर्षा पृष्टं पृष्टं पृष्टं TS. 7, 3, 20, 1.

वर्षम् m. in der Stelle वर्षो ऽस्मि समानानाम् PĀ. GRHJ. 1, 8 fehlerhaft für वर्षास्मि; vgl. Ind. Str. 2, 117.

1. वर्षम् m. Höhe, das Oberste: अयं स यो वरिमाणां पृथिव्या वर्षाणां दिवो अकृणोत् RV. 6, 47, 4. 8, 32, 3. 10, 63, 4. उतामू द्यौ वर्षोणां स्पृशामि mit meinem Scheitel 125, 7. AV. 7, 14, 3. zweifelhaft 20, 127, 2.

2. वर्षम् n. 1) Höhe, das Oberste; Oberfläche; das Aeusserste, Spitze: पृथिव्याः RV. 3, 8, 3. 10, 28, 2. 70, 1. VS. 3, 16. दिवः RV. 3, 3, 9. 4, 54, 4. VS. 28, 1. वर्षम्राष्ट्रस्य कुकुदि अयस्व AV. 3, 4, 2. वर्षम् तत्राणामयमस्तु राजा 4, 22, 2. वाचः TBR. 1, 3, 9, 2. इन्द्रसाम् 7, 9, 6. 2, 7, 9, 4. TS. 3, 4, 8, 7. 5, 2, 1, 5. तद्वर्षं सत्समं स्यात् ÇAT. Br. 3, 1, 1, 2. स्वर्गीणां लोकानाम् KĀTH. 33, 6. PAÑKAR. Br. 11, 9, 14. 19, 10, 10. अहं वर्षं सजातानां विद्युतामिव सूर्यः Âcv. GRHJ. 1, 24, 8. AV. 5, 2, 7 ist vielleicht वर्षम् zu lesen.